

Видатні особистості Вінниччини: маловідомі нам імена.

Шлях у космос починали
українці.

В. І. Вознюк –
легендарний ракетник

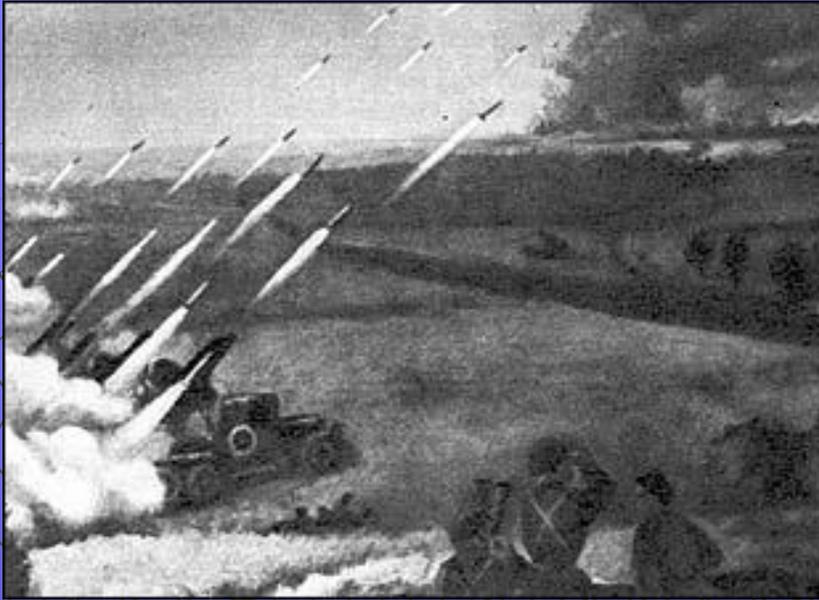
- ◆ Василь Іванович Вознюк - людина незвичайної долі. Він народився у Гайсині Вінницької області 1 січня 1907 року у сім'ї акторів.
- ◆ У 1914 р.- вступив до Харківської гімназії, закінчив 3,5 кл.
- ◆ 1923 р.- суфлер, робітник сцени в різних театрах, матрос на пароплаві каботажного плавання.
- ◆ У 1925 р.- курсант 10-ї Ленінградської артилерійської школи ім. Червоного Жовтня, яку закінчив третім по успішності.
- ◆ *На світлинах: майбутньому гвардії генерал-полковнику 1 рік; 5 років.*

- ◆ З 1929 р. по 1938 р. служба у 30-му артилерійському полку у Дніпропетровську на посадах від командира взводу до командира полку.
- ◆ З 1938 р. по 1939 р. - викладач Пензенського військового училища та командир дивізіону училища.
- ◆ У 1940 році В.І.Вознюку було присвоєно військове звання майора і він вступив на заочний факультет Артилерійської академії.

- ◆ 1941 р. - начальник оперативного відділу штабу артилерії 13-ї армії, з вересня 1941 р.- начальник штабу групи гвардійських мінометних частин (ГМЧ) Ставки Верховного Головнокомандувача.
- ◆ 23 вересня 1941 р.- участь в знаменитому бою під Диканькою.
- ◆ 1941 р.- військові звання: підполковник, полковник. Тричі нагороджений орденами Червоного Прапора.
- ◆ В грудні 1942 року присвоєно звання "гвардії генерал-майор артилерії".
- ◆ У вересні 1942 року, після початку контрнаступу під Сталінградом, – присвоєно звання "гвардії генерал-лейтенант".

- ◆ Бойовий шлях Василя Івановича: воював на Брянському, Воронежському, Південно-Західному фронтах; особливо відзначився при оточенні і розгромі армій Паулюса, форсуванні Дніпра, визволенні Дніпропетровська, Запоріжжя, Кривого Рогу, звільняв Одесу, дійшов до Балкан і закінчив війну в столиці Австрії

- ◆ *На світлинах:*
 - румунське місто Констанца, 1944 р.
 - день Перемоги, Австрія, 9 травня 1945 р.

Подлежит возврату в течение 24-х часов
в Особую группу У.Д.
Совета Министров СССР

7. Стокгольмский
СОВ. СЕКРЕТНО
(ОСОБАЯ ЗАПИСЬ)

СОВЕТ МИНИСТРОВ СССР

ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 1017-419сс

от 13 мая 1946 г. Москва, Кремль.

Вопросы реактивного вооружения.

Считая важнейшей задачей создание реактивного вооружения и организацию научно-исследовательских и экспериментальных работ в этой области, Совет Министров Союза ССР ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1.

1. Создать Специальный Комитет по Реактивной технике при Совете Министров Союза ССР в составе:

т.Маленков Г.М.	- председатель
т.Устинов Д.Ф.	- заместитель председателя
т.Зубович И.Г.	- заместитель председателя, освободив его от работы в Министерстве электропромышленности
т.Яковлев Н.Д.	- член комитета.
т.Кирпичников П.Н.	- член комитета.
т.Берг А.И.	- член комитета.
т.Горемыкин П.Н.	- член комитета.
т.Серов И.А.	- член комитета.
т.Носовский Е.Э.	- член комитета.

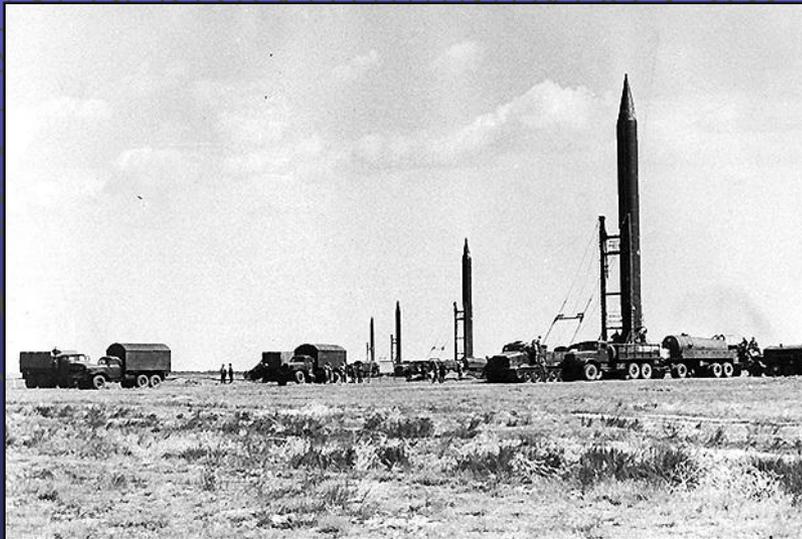
2. Возложить на Специальный Комитет по Реактивной технике:

а) наблюдение за развитием научно-исследовательских, конструкторских и практических работ по реактивному вооружению; рассмотрение и представление непосредственно на утверждение Председателя Совета Министров СССР планов и программ, развития научно-исследовательских и практических работ в указанной области, а также определение и утверждение ежеквартальной потребности в денежных ассигнованиях и материально-технических ресурсах для работ по реактивному вооружению;

- ◆ З цієї постанови Уряду СРСР від 13 травня 1946 р. починається історія практичного освоєння космосу

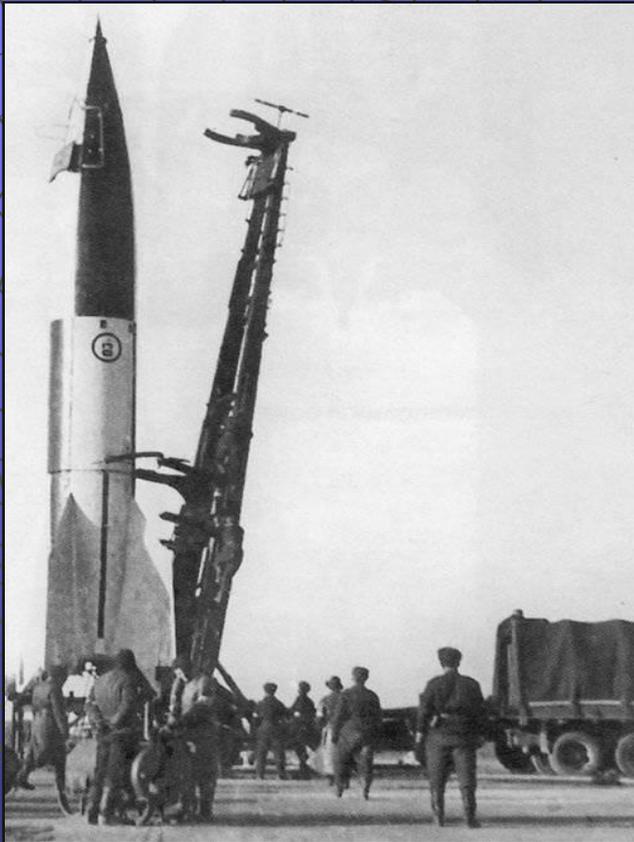

Так народжувався полігон Капустин Яр

**«Был сделан в космос первый шаг,
окно раскрыто в небесах».**

Д. Смуцев

Ракета А-4 готова до пуска,
1947 р.

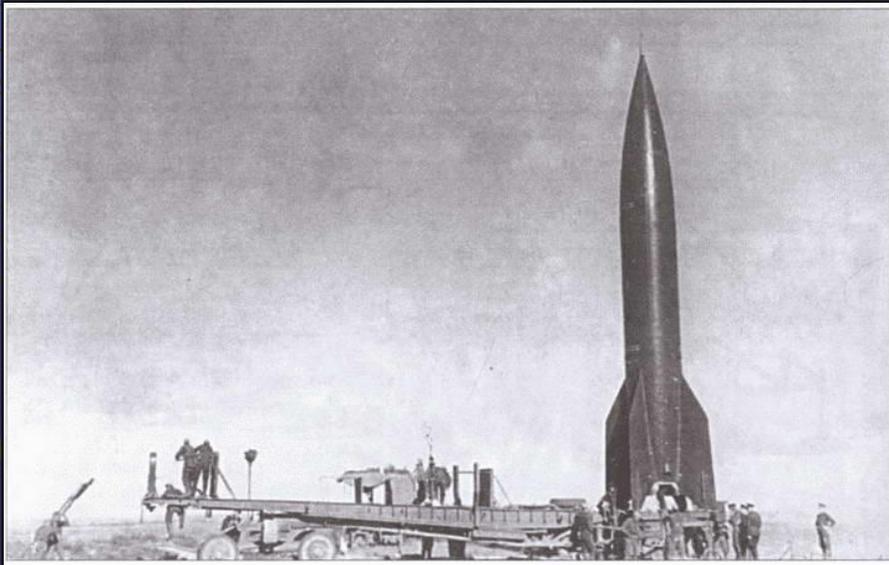

Пам'ятна табличка з прізв'іщами
учасників пуску першої ракети з
полігону Капустин Яр

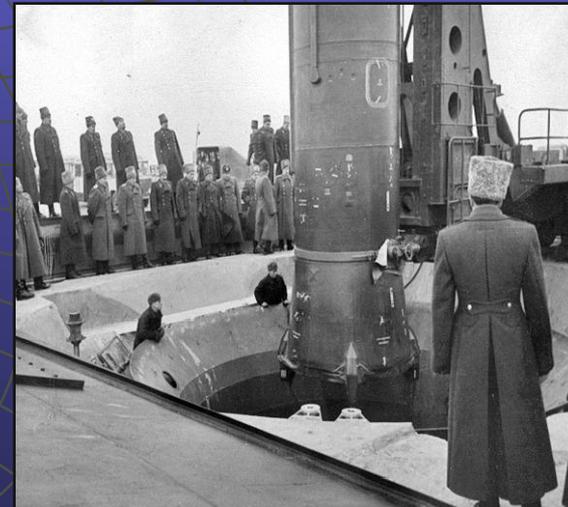
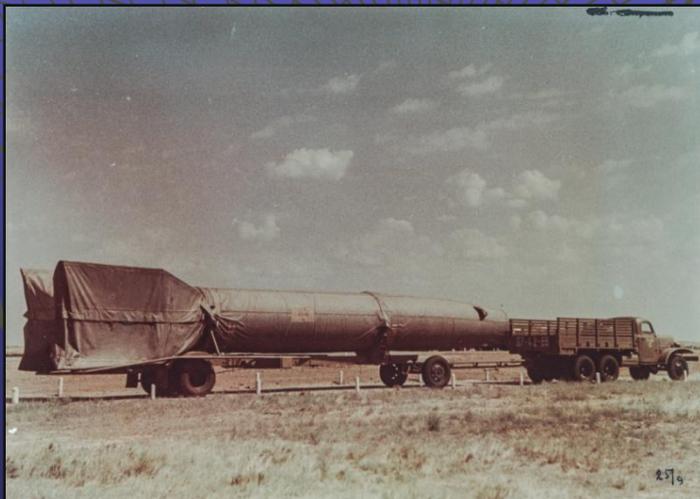
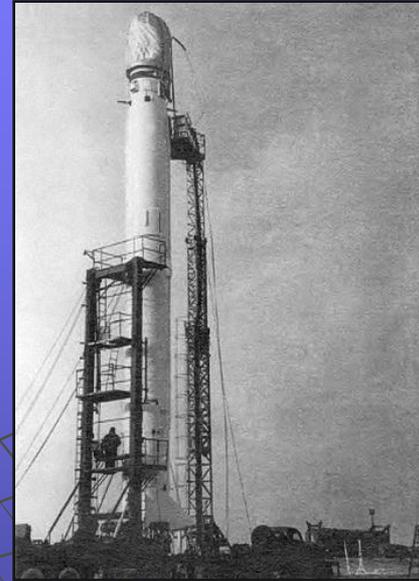
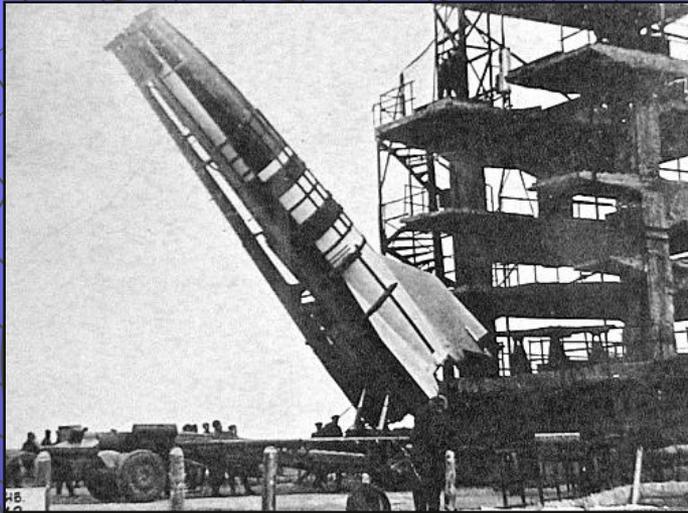
Перша стартова команда та перша ракета А-4, підготовка її до стартової позиції

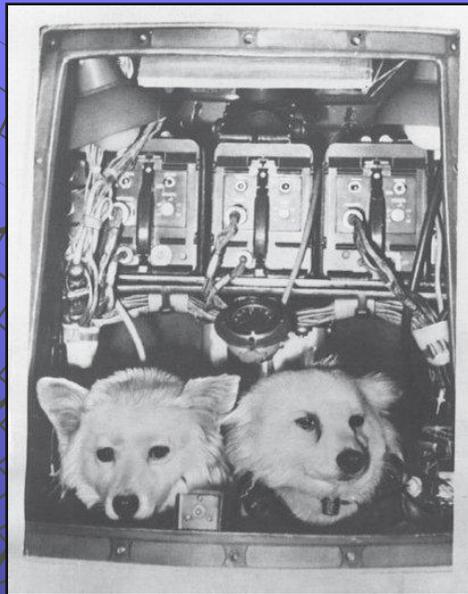
Капустин Яр, 1947 р.

На світлинах: установка ракети на стенд для випробування; ракета Р-5; ракета Р-12; ракета Р-14

На світлинах: ракета В-2А, на борту якої були перші космонавти-собаки; космонавтка Белка в скафандрі

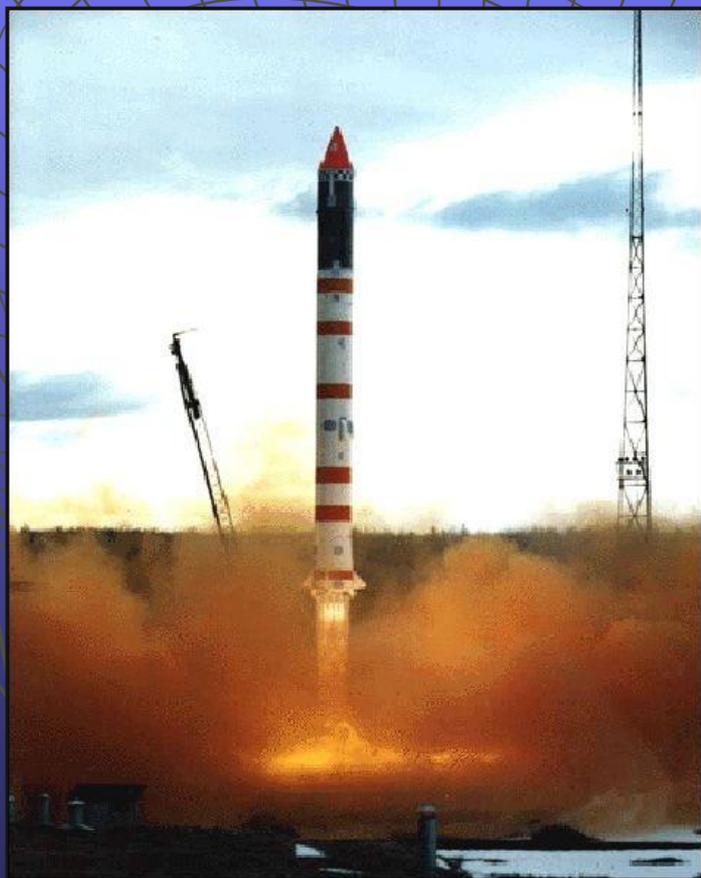

На світлинах: «Інтеркосмос-1» 14 жовтня 1969р.;
ракета Р-12У у польоті; ракета Р-12;
ракета «Буря»

- ◆ 16 березня 1962 року телеграфне агентство Радянського Союзу розповсюдило повідомлення під заголовком "На орбіті - новий супутник", в якому говорилося про здійснений в Радянському Союзі черговий запуск штучного супутника Землі «Космос-1». Капустин Яр з полігону перетворився на космодром.

- ◆ *На світлинах:*
 - супутник "Космос-1"
 - запуск ракети "Космос-3М", 1973 р.

Сімейні фото різних років: з синами та дружиною.

- ◆ На фото: В.І.Вознюк (зліва) та С.П.Корольов (праворуч), Капустин Яр 1948 р.

- ◆ На фото: символічний ключ від міста Знаменська, подарований вдячними городянами Василю Івановичу Вознюку у 1967 р.

◆ *На фото:*

- Василь Іванович на спостережному пункті;
- перед запуском ракети

Пам'ятна дошка на будинку у Волгограді, де останні роки життя з 1973 по 1976 р. прожив Вознюк В.І.; пам'ятник В.І. Вознюку у м.Знаменську

Пам'ятна дошка В.І.Вознюку в краєзнавчому музеї м. Гайсин

Державні нагороди Василя Івановича Вознюка

- ◆ Герой Соціалістичної Праці (17.06.1961)
- ◆ Медаль «Серп і Молот»;
- ◆ П'ять орденів Леніна (1943, 1954, 1956, 1959, 1961);
- ◆ П'ять орденів Червоного Прапора (1941, 1942, 1942, 1946, 1956);
- ◆ Орден Суворова 2 ступеня (1944);
- ◆ Орден Кутузова 2 ступеня (1943);
- ◆ Орден Богдана Хмельницького 1 (1945) і 2 (1944) ступенів;
- ◆ Орден Вітчизняної війни 1 ступеня (1945);
- ◆ Два ордена Червоної Зірки (1944);
- ◆ Медалі.

У житті кожного з нас був справжній учитель, той, який здатний зрозуміти і допомогти, повірити в свої сили і підтримати, з яким можна поділитися всім. Таким учителем для солдатів і офіцерів полігону був Василь Іванович. Солдати і офіцери, які служили під керівництвом першого командира полігону, називали його "татом".

У пам'яті жителів м. Знаменська Василь Іванович Вознюк залишиться завжди Першим. І ми пишаємось, що наш земляк, уродженець Вінниччини, був одним з Перших, з тих, хто торував дорогу в космос.

Використанні матеріали:

- Антонович В. «Полигон Капустин Яр» [Электронный ресурс] : сайт "Капустин Яр" / В. Антонович // Режим доступа <http://www.kap-yar.ru/index.ph?pg=100>. – Загол. с экрана. – Дата просмотра 28.11.2016.
- Вознюк Василий Иванович [Электронный ресурс] : сайт "Мой фронт". – Режим доступа <http://myfront.in.ua/biografiya/v/voznyuk-vasilij-ivanovich.html>. – Загол. с экрана. – Дата просмотра 28.11.2016.
- Главацкая С. «Вознюк Василий Иванович. Гвардии генерал-полковник артиллерии. Основатель и первый командир полигона Капустин Яр» [Электронный ресурс] : сайт гимназии № 231 им. В. И. Вознюка / С. Главацкая // Режим доступа <http://www.30znam-g231.edusite.ru/pl12aal.html>. – Загол. с экрана. – Дата просмотра 28.11.2016.
- Гринь А. Г. «Поворот в моей судьбе» [Электронный ресурс] : сайт "Спецнабор – 1953" / А. Г. Гринь // Режим доступа <http://spesnabor1953.narod.ru/avtor/GrinMem.html>. – Загол. с экрана. – Дата просмотра 28.11.2016.

- Губарев В. С. "Тайны Гагарина. Мифы и правда о Первом полете" [Электронный ресурс] / В. С. Губарев //: сайт "Электронная библиотека Profilib". - Режим доступа : <http://profilib.com/chtenie/109060/vladimir-gubarev-tayny-gagarina-mify-i-pravda-o-pervom-polete.php>. - Загол. с экрана. - Дата просмотра 28.11.2016.
- Губарев В. С. "Утро космоса. Королев и Гагарин" [Электронный ресурс] / В. С. Губарев //: сайт "Большая универсальная библиотека" .- Режим доступа : http://www.many-books.org/auth/595/book/18927/gubarev_vladimir_stepanovich/utro_kosmosa_korolev_i_gagarin/read. - Загол. с экрана. - Дата просмотра 28.11.2016.
- Кавелькина В. В., Голов М. А., Шумакова И. В., Глушков А. А. и др. "60 лет в строю. Полигон Капустин Яр" [Электронный ресурс] / В. В. Кавелькина, М. А. Голов, И. В. Шумакова, А. А. Глушков и др. // : сайт "Ружаны стратегические". - Режим доступа : http://rvsn.ruzhany.info/karjar_60_01.html. - Загол. с экрана. - Дата просмотра 28.11.2016.
- Коврин А. "История военного полигона Капустин Яр" [Электронный ресурс] / А. Коврин // : сайт "Живой журнал livejournal.com". - Режим доступа: <http://andrei-kovrin.livejournal.com/390793.html>. - Загол. с экрана. - Дата просмотра 28.11.2016

- Коновалов Б. "Тайна советского ракетного оружия" [Электронный ресурс] / Б. Коновалов// : сайт "Московский центр непрерывного математического образования". - Режим доступа : <http://www.mcsme.ru/~vitar/books/rakety.htm>. - Назва с экрана. - Дата просмотра 28.11.2016.
- Неизвестный Байконур. Сборник воспоминаний ветеранов Байконура [Электронный ресурс] / И. Ф. Стаднюк, А. П. Романов, А. И. Нестеренко, В. В. Порошков [и др.] // : сайт "Куллиб – Классная библиотека!". - Режим доступа <http://coollib.net/b/193244>. - Назва с экрана. - Дата просмотра 28.11.2016.
- Нечаева Е. "Первый начальник полигона" [Электронный ресурс] / Е. Нечаева // : сайт "Орбита. Информационно-издательский центр Знаменска". - Режим доступа : <http://orbita-znamensk.ru/2016/03/pervyi-nachalnik-poligona>. - Назва с экрана. - Дата просмотра 28.11.2016.
- Первушин А. И. "108 минут, изменившие мир" [Электронный ресурс] / А. И. Первушин // : сайт "Электронная библиотека book-online.com.ua". - Режим доступа : <http://book-online.com.ua/read.php?book=6097>. - Назва с экрана. - Дата просмотра 28.11.2016.

- Плескач В. П. "Генерал-полковник ВОЗНЮК Василий Иванович - легендарный ракетчик" [Электронный ресурс] / В. П. Плескач // : сайт "Ружаны стратегические". - Режим доступа : http://rvsn.ruzhany.info/veteran_raketchik_04_01.html. - Загл. с экрана. - Дата просмотра 28.11.2016.
- Прусс О." Вознюк Василий Иванович - основатель первого ракетного испытательного полигона Капустин Яр" [Электронный ресурс] / О. Прусс// : сайт "Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут". - Режим доступа : <http://kpi.ua/ru/node/2634>. - Загл. с экрана. - Дата просмотра 28.11.2016.
- Токов И. "Вознюк. Капъ Яр" [Электронный ресурс] / И. Токов // : сайт "Стихи.ру". - Режим доступа : <http://www.stihi.ru/2015/03/05/636> - Загл. с экрана. - Дата просмотра 28.11.2016.
- Шлях у космос починали українці. Корольов і Вознюк з полігону Капустин Яр, який став найсекретнішим ракетним полігоном в СРСР [Електронний ресурс] : сайт "Останній бастіон". - Режим доступу : <http://bastion.tv/video/see/48/> . - Назва з екрана. - Дата перегляду 28.11.2016.

Дякуємо за увагу!

*Матеріали підбрала та впорядкувала
Бондар О. І., бібліотекар I кат.
Науково-технічна бібліотека Вінницького
національного технічного університету.*

<http://lib.vntu.edu.ua/>